

Liszt vetélkedő 2011. 10 – 15-ig

„Mini lexikon” I. forduló

Basszus = mély. A mély férfihang elnevezése, a zeneművek mély szólamainak neve.

Bülow, Hans von Kiváló német zongoraművész és karmester, Wagner és Liszt művészetének úttörője. 1857-ben feleségül vette Liszt Ferenc lányát, Cosimát. (1869-ben Cosima elvált tőle és feleségül ment Wagnerhez).

Campanella, La = harangjáték Liszt Ferenc híres „Paganini etude”-jének címe.

Czerny, Carl Világhírű osztrák zongoraművész zeneszerző és zenepedagógus. 10 éves korától – három éven át – Beethoven tanítványa volt). Zeneszerzőként sokszáz művet komponált, amelyekért versengtek a kor kiadói.

Fantázia = laza szerkesztésű, több különböző tempójú és karakterű részletből álló zenemű.

Fuga = futás. A barokk kor legbonyolultabb, legmagasabbrendű műformája. Alapeleme egy rövid, jellegzetes zenei gondolat, amely egyetlen szólamban mutatkozik be, majd azt utánozva – többszöri visszatéréssel (szinte kergetve egymást)- végigvonul minden szólamon.

Funebre = gyászos //marcia funebre = gyászinduló//

Hummel, Johann Nepomuk Pozsonyi származású jeles zongoraművész és zeneszerző.

Lento = lassan (tempójelzés)

Marcia (marcsa) = induló

Népies műdal Szemben az ismeretlen szerzőjű népdallal, komponált, tehát „művi” úton, valaki által szerzett népies (de nem népi) dal.

Partitúra = szétosztás A karmester „vezérkönyve”, amelyben az egyidejűleg megszólaló hangszerek szólamait párhuzamosan - vízszintesen - egymás alá írják és így egyszerre, együtt olvashatók.

Párizs Franciaország fővárosa, „a művészetek” fővárosának is nevezték.

Prelude (prélúd)= előjáték. Lehet egy zenemű bevezető része, bevezető szakasza, de lehet önálló mű is.

Programzene A külvilág jelenségeit, eseményeit ábrázoló zene. Forrásai az irodalom, a képzőművészet, a történelem, vagy a természet világa. Lehet életrajzi, vagy önéletrajzi jellege is. A program rendszerint már a zenemű címében is szerepel.

Rapszódia (töredékes dal) Laza szerkezetű hangszeres műforma. Gyakran épül nemzeti-népi jellegű dallamokra /magyar rapszódia, spanyol rapszódia)

Rondóforma – köralak A francia körtáncok gyakori formája (közös - szóló – közös gyakori versszak és refrén váltakozásából kialakult zenei műforma. (A – B- A – C – A , vagy R – E1 – R – E2 – R betűkkel szokás jelölni a formáját. R = az ismétlődő rondótéma, E = a változó epizód)

Salieri, Antonio Olasz származású zeneszerző. Szülővárosában Velencében, majd Bécsben tanult. Olaszországban operamester volt. 1788-ban udvari karmesterként tért vissza Bécsbe, ahol – a közönség kegyeiben – Mozart vetélytársa volt és tanára lett Beethovennek, Schubertnek és Lisztnek.

Verbunkos – A 18-ik század végén kialakult magyar tánczene. Elnevezése onnan ered, hogy a 17 században és a 18-ik század első felében ilyen tánccal és zenével „verbuválták”, toborozták a hadseregbe az önkéntes katonákat. A verbunkos leszármazottai a palotás és a csárdás..

Versenymű Szólóhangszerek „vetélkedése” a zenekari együttessel. Háromtétéles kompozíció (gyors – szonátaforma, lassú – variáció, gyors – rondó a leggyakoribb formai felépítése).

Weimar Ezeréves város Németország keleti, Csehországhoz közeleső részében, Thüringiában. 1800 körül a polgári kultúra közép-európai központja volt. Liszt Ferenc „egyik városa”. Itt élt 1848 - 1861-ig udvari karmesterként, de ez az idő volt életében a „megfeszített gondolkodás és munka” időszaka is.

Villa d' Este A nevezetes épület Tivoli városában áll, Rómától 32 km-nyire keletre. A 16. században építtette Ippolito d'Este bíboros. Parkjának 400 fája – ciprusok, cédrusok, pineák – és szökőkút csodái ihlették Lisztet híressé lett zongoradarabjai, „A Villa d' Este ciprusai” és „A Villa d' Este szökőkútjai” megírására.